گزارش اختصاصی کیهان از شیوه جدید هدایت تحصیلی دانش‌آموزان

هدایت تحصیلی، از توسعه فنی‌حرفه‌ای تا رونق مدارس غیردولتی

■ عباس شمسعلی

اجرای شیوه جدید هدایت تحصیلی دانش‌آموزان پایه نهم حواشی زیادی به دنبال داشته است. تماس خانواده‌ها و اعتراضات دانش‌آموزان به این طرح جدید مارابرآن داشت تا در گفت‌وگو با صاحب‌نظران و کارشناسان تعلیم و تربیت ابعاد این شـــیوه جدید هدایت تحصیلی را بیشتربررسی کنیم.

***

وزیر سابق آموزش و پرورش در گفت‌وگو با کیهان درباره اجرای طرح هدایت تحصیلی که در روزهای اخیر حواشـــی بسیار زیادی داشته اســـت، گفت: مقام معظم رهبری در سیاست‌های کلی به دو نکته اشاره کردند و فرمودند سند تحول انجام شود و ما به سمت فنی و حرفه‌ای حرکت کنیم که این در سند تحول هم آمده است. ما دنبال این بودیم که طبق سند تحول و نیاز کشور حداقل ۵۰ و حد اکثر ۷۵ درصد دانش‌آموزان در مدارس فنی و حرفـــه‌ای درس بخوانند چراکه اگر بخواهیم دانش‌آموزان در مسیر توسعه حرکت کنند باید به این سمت برویم و تمام زمینه‌ها را هم آماده کنیم. ما در زمان خودمان کار را شروع کردیم و تعداد هنرجوها و هنرستان‌ها را از ۳۳ درصـــد به ۴۴ درصد رســـاندیم اما مسئولان فعلی وقتی وارد شدند این آمار را به ۳۶ درصد رساندند و این اقدامی منفی در سند تحول محسوب می‌شود.

حمیدرضا حاجی بابایی افزود: مسئولان آموزش‌وپرورش باید از سه سال قبل برای مهر امسال برنامه‌ریزی می‌کردند اما یکباره چشمشـــان را باز کرده‌اند که اول مهر باید کلاس دهم تشکیل شود و باید برایش هدایت تحصیلی آماده کنند و ناگزیر آمده‌اند مطالبی را نوشته‌اند که خیلی قدرت اجرایی ندارد و به اجبار متوسل شده‌اند.

کشاندن دانش‌آموزان به مدارس غیردولتی

حاجـــی بابایی تصریح کرد: یک ســـری سیاست‌ها در آموزش و پرورش در حال اجرا است که دانش‌آموز را به هر طریقی از مدرسه دولتی به مدرســـه غیردولتی بیاورند. رهبر انقلاب می‌فرمایند ما باید مدارس دولتی را تقویت کنیم اما اکنون می‌بینیم که به مدارس دولتی گفته‌اند شما هیچ الزامی ندارید و در هر رشته‌ای دوست دارید ثبت‌نام کنید، این یعنی لـــه کردن مدارس دولتی یعنی کاری بکنند که کســـی به مدارس دولتی نرود. به مدارس دولتی گفته‌اند دانش‌آموزان زیادی را به هر طریقی شده بفرستید هنرستان‌ها که این باعث اعتراض شدید مردم و تبدیل به اعتراض عمومی در کشور شده است. این نتیجه عدم برنامه‌ریزی دوســـتان در طول ســـه سال گذشته است و نکته بعدی اینکه سیاست‌های قبلی را به محض ورود همه را باطل می‌شمردند که یکی از آنها همین بود رها کردند و حالا می‌خواهند جبران کنند و چند برابر فشار وارد می‌کنند.

دغدغه آمار فنی حرفه‌ای؟

وی با تاییـــد اینکه به بهانـــه آمار فنی حرفه‌ای به مدارس غیردولتی رونق می‌دهند، گفت:اخیراً هم به مدارس تیزهوشـــان فشار وارد کردنـــد تعـــدادی را تعطیـــل و تعداد دانش‌آموزان را کاهش دادند، مدارس نمونه دولتـــی و دانش‌آموزانش را کاهش دادند تا همه به مـــدارس غیردولتی بروند. در زمان قبل از وزارت من همیشه از ۴۰ نفر که رتبه اول کنکـــور را می‌آوردند معمولا حدود ۳۰ نفر از مدارس غیردولتی بود اما در دو سال متوالی آخر مسئولیتم به دلیل تقویت مدارس دولتی، تیزهوشـــان، نمونه دولتی و شـــاهد تعـــداد قبولی در بین ۴۰ نفر برتر کنکور از مدارس دولتی به ۳۱ نفر رسید و برای اولین بار در المپیاد بعد از ۲۷ ســـال تعداد مدالها را با تقویت مدارس تیزهوشان و دولتی از ۳ به ۱۲ رساندیم.

نهضت فروش مدارس

وزیر سابق آموزش و پرورش تأکید کرد: درحال حاضر یک نهضت خصوصی‌ســـازی و فروش مـــدارس وجـــود دارد. طبق ماده اول سیاســـت‌های رهبری که ابلاغ کردند آموزش و پرورش به عنوان بزرگ‌ترین نهاد فرهنگی مولد سرمایه اجتماعی است که از مهدکودک تا دانشگاه به صورت حاکمیتی با همکاری دستگاه‌های دیگر اداره می‌شود. ایشان بارها فرمودند آموزش و پرورش یک امر حاکمیتی است. البته باید بگویم مدارس غیردولتی خیلی زیادی داریم با انسان‌های متدین که مدارس خوبی هم هستند اما بحث ما این اســـت که حتی آمریکا و هیچ کشور اروپایی حاضر نشـــد حاکمیت مدارسش را به بخش خصوصـــی بدهد، ما چطور حاضر می‌شویم دانش‌آموز ابتدایی خود را به بخش غیردولتی بدهیم.

به گفته نماینده مجلس دهم، هدف این اســـت که آموزش و پرورش از حیطه دولت خارج شود تا دولت از هر جناحی بود تأثیری بر آموزش‌وپرورش نداشته باشد. چرا این همه سیاست در آموزش‌وپرورش انجام می‌شود تا به زور دانش‌آموزان را به مدارس غیردولتی بفرستند؟

حاجی بابایی افزود: من مخالف مدارس غیردولتی نیســـتم اما با رعایت اصل ۳۰ و بند یک اصل ۴۳ قانون اساســـی. یعنی باید در محل شـــما مدرسه دولتی مناسب باشد حالا اگر خواستی به مدرسه خصوصی بروی آزاد هستی، اما اگر نباشد یا مدرسه را اجاره بدهند و شـــما مجبور شوید چند کیلومتر بروید درست نیست.

وی دربـــاره هدایـــت تعـــداد زیادی از دانش‌آمـــوزان به هنرســـتان‌ها و کاردانش در طرح اخیر، تصریح کرد: هنرســـتان چیز بدی نیســـت اما نباید با زور تحمیل شـــود چـــرا که زدگی ایجاد می‌کند. ما برای اینکه آمار هنرجویان هنرستان را افزایش دهیم، ۱۵۰۰ هنرستان اضافه کردیم، باید اضافه و تجهیـــز کنید تا مردم بیایند نه اینکه دور از دســـترس و محدود در برخی جاها باشد. یکی دیگر از کارهای ما ایجاد هنرستان‌های نمونه مردمی بود یعنـــی خیلی‌ها با علاقه آمدند. وقتی مدرسه برتر شود دوست دارند بچه‌ها یشان بروند آنجا. اما سند تحول نه تنها در این قسمت بلکه در قسمت‌های گوناگون دچار مشکل شده است.

حاجـــی بابایـــی: یـــک ســـری سیاســـت‌ها در آمـــوزش و پـــرورش در حـــال اجرا اســـت کـــه دانـــش آمـــوز را به هر طریقـــی از مدرســـه دولتی به مدرســـه غیردولتـــی بیاورند.

حاجی بابایی گفت: باید در طول ســـال پزشـــک، مهنـــدس و صنوف مختلف ســـر کلاس‌ها حاضر می‌شدند تا دانش‌آموزان با رشـــته‌های مختلف آشنا می‌شدند و علاقه پیدا می‌کردند.

هدایت تحمیلی

عضو کمیســـیون آمـــوزش و تحقیقات مجلس دهم نیز بـــه خبرنگار کیهان گفت: امسال وزارت آموزش و پرورش به اسم هدایت تحصیلی در حال دو تحمیل غیرقابل دفاع به خانواده‌ها است. تحمیل اول همین بحث رشـــته‌های تحصیلی است که دانش‌آموزان را وادار می‌کند به کاردانش، رشـــته انسانی، ریاضـــی و ... برونـــد. تحمیـــل دوم که این روزهـــا وجود دارد این اســـت که آموزش و پرورش برای یک ســـری مدارس دولتی در شهرستان‌ها آزمون می‌گیرد مثلاً برای یک دبیرستانی برای رشته تجربی ۳۰۰ متقاضی است که ۲۰ یا ۳۰ نفر را می‌پذیرد و بقیه را اجبار می‌کند که به سمت مدارس غیرانتفاعی بروند. ایـــن واقعاً به هیچ وجـــه قابل دفاع نیست. اصل براین است که آموزش و پرورش

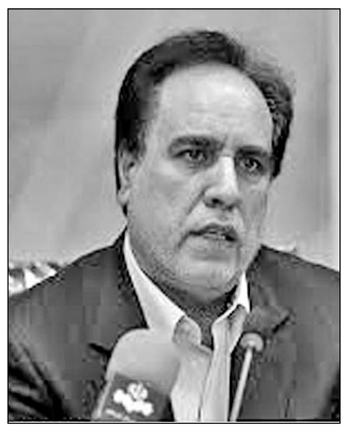

ســـحر خیز: بعد از ۳۵ ســـال بین۸ تا۹ درصد دانش‌آموزان ما وارد مدارس غیردولتی شـــده‌اند اما آقایان به بعضی اســـتانها ابلاغ کرده اندکه باید در ۲ تا ۳ ســـال آینـــده این آمار را به ۱۴ درصد برســـانید یعنی کار ۳۵ سال را در ۲ تا۳ سال انجام دهید.

طبق قانون اساســـی رایگان باشد و آموزش غیرانتفاعی که در حقیقت انتفاعی است در حاشـــیه باشد اما امروز این موضوع برعکس اســـت و با دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌هایی دارند این موضوع را تحمیل می‌کنند.

حجت‌الاســـلام علیرضا ســـلیمی درباره یکی از اهداف طرح جدید هدایت تحصیلی در بالا بردن آمار دانش‌آموزان فنی حرفه‌ای و کاردانش گفت: اگر این طرح نیاز اســـت باید فرهنگ‌سازی شود. اگر در عمل کسی به هنرستان رفت و بازار کار داشت خود به خود دانش‌آموزان به سمت هنرستان سوق پیدا می‌کنند اما این طور تحمیلی نمی‌شود. موضـــوع تحمیل تحصیلی انســـان را به یاد دوران ساســـانیان می‌اندازد که برای درس خواندن یا نخواندن تحمیل وجود داشـــت و به غیر از عـــده خاصی امکان برای برخی وجود نداشت.

ســـلیمی درباره انتظار مردم از مجلس برای ورود به این ماجرا گفت: ما قطعاً منتقل کرده‌ایم و در کمیســـیون مورد بررسی قرار می‌دهیم.

وی بـــا تایید آثار منفـــی روانی تحمیل هدایـــت تحصیلی بر دانش‌آمـــوزان گفت: این موضوع باعث افت تحصیلی می‌شـــود و وقتی کســـی مســـیر را با شوق و اشتیاق انتخاب نکرده باشد و در آینده انگیزه لازم را نداشته باشد یک عمر احساس سرافکندگی و سرشکستگی می‌کند.

لزوم اجرای نظام جامع تحصیلی به معنی واقعی

معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش در دولت دهم نیز به کیهان گفت: ما طبق سند تحول بنیادی آموزش و پرورش موظف بودیم به تولید زیر نظامی که یکی از این زیر نظام‌ها، نظام جامع هدایت تحصیلی بود. این نظام جامع تحصیلی باید بتواند هم ۱۲ ساله آموزش پرورش را تحت‌الشعاع قرار دهد هم نظام آموزش عالی ما را متأثر از خود کند. دلیل آن هم این است که نظام هدایت تحصیلی ما بایدآن چنان نگرش یکپارچه‌ای داشته باشـــد تا بتواند تأثیر بسیار خوب و مثبتی را از ابتدای ورود دانش‌آموز به دوره ابتدایـــی تا حتی نحـــوه گزینش و پذیرش دانشـــجو در وزارت علوم را متناسب با نیاز آینده کشور پوشش دهد.

ابراهیم سحرخیز افزود: متاسفانه به نظر می‌رســـد دوستان زمان را از دست داده‌اند و بعداز سه ســـال به محض اینکه رسیدند به اینکه دانش‌آموزان حالا ســـوم متوسطه اول را پشـــت سر گذاشـــتند و در حال ورود به متوسطه دوم هســـتند ناچارند وارد یکی از رشته‌ها شوند وآمدند و بحثی را مطرح کردند که بازگشـــت به گذشته است. همان توصیه نامه‌های قدیم که در ســـوم راهنمایی سابق داده می‌شـــد امروز به بچه‌ها داده می‌شود و ایـــن دردی را دوا نمی‌کند. اصلاً بحث نظام جامع هدایت تحصیلی نبوده و آن هدفی را که ســـند تحول به دنبال آن بوده نتوانسته محقق کند. از آن طرف دوستان برای اینکه به آن عـــددی که برای میزان دانش‌آموزان فنی حرفه‌ای و کار دانش در برنامه ششـــم پیش‌بینـــی می‌کنند یعنی حدود ۴۸ تا ۵۰ درصد برسند یک هدایت تحصیلی اجباری را که متناســـب با توان و علایق دانش آموز نیست به وجود آورده‌اند.

توسعه متوازن

وی تصریـــح کرد: بنده طرفدار توســـعه متوازن و دادن وزن بیشـــتر به رشـــته‌های فنی حرفه‌ای و کاردانش هستم ولی مشروط.

هـــدف این اســـت کـــه آمـــوزش و پـــرورش از حیطه دولت خارج شـــود تا دولـــت از هر جناحی بـــود تأثیری بر آموزش و پرورش نداشـــته باشـــد.

متأســـفانه امروز تصویر مناسب و جذابی از هنرستان‌های فنی حرفه‌ای و کار دانش برای اولیا و دانش‌آموزان ترسیم نکرده‌ایم. دولت در این سه سال برای تجهیز هنرستان‌ها قدم جدی بر نداشـــته است در دولت قبل حدود ۳۵ میلیـــارد تومان ردیف ویژه برای تجهیز هنرســـتان‌ها تعیین شد که به عنوان قدم اول قابل دفاع اســـت ولی متاسفانه این قدم در ســـال‌های اخیر تقویت نشده است. مگر می‌شـــود در کشـــوری که ۶ هزار هنرستان داریم هنرستان‌های ضمیمه و مستقل را با ۳۵ میلیارد تومان که معلوم نیســـت چند درصـــد آن تخصیص پیدا کند به روز کرد و تجهیزاتشـــان را متناسب با بازار کار بکنیم. دوســـتان به جای اینکه مشـــارکت بخش خصوصـــی را در این بخـــش ببینند آمدند مدارس ابتدایی را واگذار کردند. در کشوری که در بخش خدمت و صنعت می‌بایســـت به کشـــاورزی اهمیت بدهـــد، ضعیف‌ترین هنرســـتان‌های ما هنرستان‌های کشاورزی اســـت. هنرستان‌های کشـــاورزی در سطح کشور زیر ۱۰۰ نفر دانش‌آموز دارند در حالی که هر کدام هکتارها زمین و تجهیزات دارند. چرا دولت و وزارت جهاد کشـــاورزی همگام با آموزش‌وپرورش برای جاذبه در هنرستان کشاورزی کاری نکردند. حتی روستایی‌ها ابا دارند در رشته‌های کشاورزی درس بخوانند چه برسد به شهری‌ها.

ســـحرخیز با تأیید ضعـــف امکانات در هنرســـتان‌ها گفت: من خودم مدیر آموزش و پرورش اســـتان بودم و مـــی دانم که در هنرستان‌های مکانیک ما هنوز موتور بعضی ماشین‌های روســـی زمان قدیم و جیپ یا پیکان وجود دارد.

وی افـــزود: ما کاری برای هنرســـتان‌ها نکردیـــم امـــا حـــالا می‌خواهیـــم درصد دانش‌آموزان را در هنرستان‌ها بالا ببریم.

تلاش برای رونق غیردولتی‌ها

معاون ســـابق وزیر آمـــوزش و پرورش ادامه داد:مسئولان آموزش و پرورش دست مدارس دولتی را بسته‌اند ولی دست مدارس غیردولتـــی را باز گذاشـــته‌اند. من از طریق رســـانه‌ها شـــنیدم که این محدودیت‌ها و ســـختگیری‌ها فقط برای مـــدارس دولتی اعمال می‌شـــود. یعنی آن توسعه متوازنی که برای هر اســـتانی مشـــخص کرده چند درصد بروند تجربی، ریاضی، فنی و حرفه‌ای و براساس هدایت تحصیلی دانش‌آموزان را بپذیرند،مدارس غیردولتی از این امر مستثنی هستند. من براساس آخرین اطلاعاتی که از بعضی استان‌ها دارم بعداز ۳۵ سال بین ۸ تا ۹ درصد دانش‌آموزان ما وارد مدارس غیردولتی شـــده‌اند اما آقایان به بعضی استان‌ها ابلاغ کرده‌اندکه باید در ۲ تا ۳ سال آینده این آمار را به ۱۴ درصد برسانید یعنی کار ۳۵ سال را در ۲ تا ۳ سال انجام دهید. از سوی دیگر می‌بینیم که یک روز مدارس تیزهوشان را تعطیل یا در هم ادغام می‌کنند، یک روز علوم انسانی باید برود مدارس فرهنگ و غیردولتی.

اختاپوس کنکور

ســـحرخیز افزود: یک بحث دیگر در این زمینه که هدایت تحصیلی را تحت‌الشـــعاع قرار داد و باعث شـــد دانش‌آموزان به سمت رشـــته‌های فنی حرفه‌ای کـــه مورد تاکید رهبـــر و نیاز مملکت اســـت رغبت کمتری نشان دهند آفت کنکور است. کشور ما یک اختاپوسی را در آموزش‌و پرورش حاکم کرده به نام کنکور که تمام فعالیت‌های تربیتی را تحت‌الشـــعاع قرار داده است .امروز دغدغه خانواده‌ها از ابتدایی تا متوســـطه این است که کاری بکنند که فرزندشان در کنکور رتبه بیاورد و وارد دانشگاه شود. اینکه آیا متناسب با نیاز کشـــور است و شغلی دارد یا نه اصلاً هدف نیست. در کنکور در رشته‌های نظری اگر دانش‌آموزان می‌توانند به راحتی ۲۰۰ تا ۳۰۰ رشته انتخاب کنند اما در فنی حرفه‌ای اینطور نیست هم ادامه تحصیل در دانشگاه سخت اســـت و هم نگاهی که به رشته‌های نظری در کنکور اســـت اصلاً نیســـت. کدام دانشگاه دولتی مملکت رشته کاردانی دارد. الان که دیگر از کارشناســـی عبور کردیم و کارشناسی ارشد و دکتری تربیت می‌کنیم.

وی تأکید کرد: مهندسی نیروی انسانی ایجاب می‌کند ما به ازای هر یک کارشناس ۴تا۵ تکنسین و کارگر ماهر و کاردان تربیت کنیم و این رســـالت را هم بایســـتی وزارت آموزش‌وپرورش و هـــم وزارت علوم هر دو عهده‌دارشوند.

فروش فرش برای رفتن به غیر انتفاعی

معاون ســـابق آموزش متوسطه گفت: مســـئولین آموزش و پرورش از تمام ساز و کارها اســـتفاده می کنند و فضا را آنچنان بـــرای دانش آمـــوزان به ویژه هنرســـتان ها نســـبت به مدارس دولتی تیره ترسیم می کنند که ممکن اســـت مـــردم به هر قیمتی حتی فروش فرش زیر پایشان و وام فرزندشان را به غیر انتفاعی بفرستند.

وی تصریح کرد: ســـازوکار نظارت بسیار ضعیف است و حتی برخی مدارس غیر دولتی امروز محتوا تولید می کنند و به خورد دانش آموزان می دهندوجدول برنامه ریزی را تغییر می دهند.

شکاف طبقاتی

ســـحر خیز اظهارداشت: شکاف طبقاتی اظهر من الشمس است. وقتی مدارس دولتی در استانها ۵۰۰ هزارتومان از مردم می‌گیرند و در تهران شهریه ۲۰تا ۳۰ میلیون تومانی عادی جلوه می‌کند واقعا وحشت دارم زمانی برســـد که مردم توان فرســـتادن بچه ها به مدرسه را نداشته باشند که طرح جدید این مشکل را تشدید می کند.

وی افزود: من خودم طرفدار رشته فنی حرفه ای هســـتم اما وقتـــی زمینه فراهم نیست، فرهنگ سازی نکرده ایم و هنرستانها را تجهیـــز نکرده‌ایم دانش آمـــوز اگر برود هنرستان باید مثلا در تهران دور قمری بزند امـــا نزدیک‌ترین جا به خانه‌اش نظری دارد.

ســـلیمی: اصل براین اســـت که آموزش و پرورش طبق قانون اساسی رایـــگان باشـــد و آمـــوزش غیرانتفاعی کـــه در حقیقـــت انتفاعی اســـت در حاشـــیه باشـــد اما امروز ایـــن موضوع برعکس اســـت.

اگر در عمل کســـی بـــه هنرســـتان رفت و بازارکار داشـــت خود به خـــود دانش‌آموزان به ســـمت هنرســـتان ســـوق پیدا می‌کنند امـــا ایـــن طـــور تحمیلـــی نمی‌شـــود.

وقتی مدارس دولتی در استانها ۵۰۰ هزارتومان از مـــردم می‌گیرند و در تهران شـــهریه ۲۰تا ۳۰ میلیون تومانی عـــادی جلوه می‌کند واقعا وحشـــت دارم زمانی برســـد که مردم توان فرســـتادن بچه‌ها به مدرسه را نداشته باشند.

مشـــکل تراکم فقـــط در علـــوم تجربی است و در سایر رشـــته‌ها تراکم نداریم. مشکلی درباره رشـــته‌های علوم انسانی و ریاضـــی نه در مدارس دولتـــی و نه در مدارس غیردولتی از بابت ظرفیت نداریم.

ما کاری کرده ایم که اولویت رشته‌ها نظری باشد و هنرستان ها را از سکه انداخته ایم . پاشنه آشیل سند تحول برای دانش آموزان همین هدایت تحصیلی اســـت اگر هدایت تحصیلی را جدی نگیریم و بحث آفت‌های کنکور را مهار نکنیم همان نظام قدیم اجرا می شـــود. البته درباره اجبـــاری بودن باید گفـــت با توجه به توســـعه متوازن و کمبود امکانات باید از قبل زمینه فراهم می شد تا خود دانش آموزان بپذیرند و توجیه شـــوند و بـــه نظر می‌آید باید فرصت دوباره مثلاً در تابستان برای جبران کسر نمرات و امتیازهای درسی داده شود.

فقط رشته تجربی سقف دارد

مدیر کل امور تربیتی و مشـــاوره وزارت آموزش‌وپرورش که مسئول مستقیم اجرای طرح هدایت تحصیلی است نیز در گفت و گو با خبرنگار کیهان گفت: بر اســـاس سند تحول آموزش و پرورش امســـال اولین سال استقرار پایه دهم است و مقرر شده هدایت تحصیلی دانش آمـــوزان در پایان پایه نهم انجام شـــود. شورای عالی آموزش و پرورش مصوبه ای در این زمینه دارد و آیین‌نامه ای بـــرای هدایت تحصیلی تصویب کرده که بر اساس آن ۳۵ درصد هدایت تحصیلی مربوط به نمرات آزمون عملکـــرد تحصیلی دانش آموزان مربوط به پایه های هفتم، هشـــتم و نهم تحصیلی است و آن هم نوبت های اول و دوم هرســـه پایه. در واقع نمرات نوبت اول این سه پایه ضریب یک و نمرات نوبت دوم این سه پایه ضریب دو دارد. معدل اینها ۳۵ درصد امتیاز هدایت تحصیلی را به خودش اختصاص داده اســـت.۱۵ امتیـــاز یا درصد مربوط به آزمون‌های استعداد است و ۱۵ در صد مربوط به رغبت است. ۱۰ امتیاز متعلق به خود دانش آموز، ۱۰ امتیاز معلمان، ۵ امتیاز نظر ولی دانش‌آموز و ۱۰ امتیاز هم نظر مشاور است که مجموعا ۱۰۰ امتیاز است.

مسعود شکوهی گفت: برنامه پنجم توسعه ما را ملزم کرده است که باید ۴۸ درصد دانش آموزان ما در شـــاخه فنـــی حرفه ای و ۵۲ درصد در شاخه نظری ادامه تحصیل بدهند .به هر حال بنا به تبی که در جامعه اســـت و حباب گونه هم است رغبت دانش آموزان و خانواده‌ها به سمت برخی رشته‌ها افزایش پیدا کرده است از جمله علوم تجربی. بعضی خانواده‌هـــا علی رغم اینکـــه نه تنها نمرات رغبت و اســـتعداد حتی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان چندان وضعیت مناسبی ندارد اصرار می‌کنند که فرزندشان حتما در رشته تجربی ادامه تحصیل دهد و حتما هم پزشک شود.

شـــکوهی: بعضی خانواده‌ها علی رغم اینکه‌نـــه تنها نمرات رغبت و استعداد حتی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان چندان وضعیت مناســـبی ندارد اصرار می‌کنند که فرزندشـــان حتما در رشـــته تجربی ادامه تحصیل دهد و حتما هم پزشک شود.

شـــکوهی افزود: همیـــن چند روز پیش رییس ســـازمان ســـنجش اعلام کرد که از مجموع بیش از ۸۰۰ هزار متقاضی کنکور سراسری ۵۶۰ هزار نفر داوطلب رشته علوم تجربی بودند ضمن اینکه امســـال بیش از ۱۲۰۰ سهمیه پزشـــکی کاهش پیدا کرد. ضمن اینکه از این ۵۶۰ هزار نفر حتی یک درصدشـــان هم موفق به قبولی در رشـــته پزشـــکی نخواهند شد. این ناکامی که برای دانش‌آموز پیش می آید در آینده تبعات بدی در سطح جامعه ایجاد خواهد کرد.

وی توضیح داد: بر اساس آماری که مرکز آمار ایران اسفند ماه در اختیار ما گذاشت از میان کســـانی که به مراکز کاریابی مراجعه کرده و دارای شـــغل شـــده اند کمتر از ۲ درصدشـــان بین رشته تحصیلی و شغلشان رابطه بوده اســـت.یعنی ما حد اقل ۴ سال سرمایه مادی و معنوی هم فرد و هم جامعه را به هـــدر داده ایم. لذا بایـــد بالاخره یک سیســـتمی ایجاد شـــود تا بتواند افراد را بر اساس شاخص های رغبت، استعداد، علاقه، شخصیت، توانایی، ارزشـــهای هر فرد و در کنار آن ، عملکرد تحصیلی رهنمون کند به رشته‌هایی که در آن موفق باشند.

شکوهی درباره محدودیت های ثبت نام گفت: به عنوان مثال یکی ازمسئولان آموزش و پرورش یکی از اســـتانها می گفت از بین حـــدود ۴ هزار دانش آموز در یکی از نواحی ما ۲۸۰۰ نفر متقاضی رشته تجربی هستند و تقریبا ۲۷۰۰ نفر آنها معدل بالای ۱۹ دارند. اولا آموزش و پـــرورش این همه امکانات و معلم ندارد تا ساپورت کند در رشته تجربی و بقیه رشته های تحصیلی ما تعطیل شده که این یک زنگ خطر است برای جامعه.

مسئول اجرای طرح هدایت تحصیلی با بیان اینکه سال گذشـــته ۶۳ درصد دانش آموزان ما در رشـــته هـــای تجربی تحصیل کرده اند، گفت: رسانه‌های کشور باید کمک کنند این فرهنگ غلـــط که فنی حرفه ای برای افراد کم اســـتعداد و کم توانا در ادامه تحصیل است بزدایند و کمک کنند این روند غلط اصلاح شود.

وی درباره ضعف اطلاع رســـانی اجرای طرح هدایت تحصیلی گفت: از این که اطلاع رسانی باید می شد شکی نیست اما علی رغم تلاشها امکانات محدود است. بیش از هشت ماه اســـت آموزش نیروها و مشاورین را در سطح استانها انجام داده ایم.

این مقام مسئول در آموزش و پرورش‌درباره اجباری بودن هدایـــت تحصیلی گفت: این هدایت تحصیلی یکـــی از دموکراتیک‌ترین هدایت های تحصیلی در سالهای اخیر است چرا که کسی از ادامه تحصیلی باز نمی ماند و ۱۲ اولویت دارد اگر ظرفیت در یک منطقه برای رشته تجربی تکمیل است اگر کسی می خواهد حتما به رشته تجربی برود می تواند اما در مدرسه غیردولتی.

ظرفیت محدود

شکوهی افزود: وقتی ظرفیت ها محدود اســـت ما چه کنیم. ما در کنار اولویت رتبه هم داریم یعنی یک بار دانش آموز با خودش سنجیده می‌شود و یک بار با دانش آموزان منطقه و شهرســـتان خودش لذا اتفاقی که افتاده نمره دانش آموزان ما در کل کشـــور در پایه ۹ متوســـطه اول ما بالای ۱۸ است و درجه بندی آنها کار خیلی سختی است.

وی تأکیـــد کرد: همکاران من برای همه دانش‌آموزان موظف هستند ۴۵ دقیقه مشاوره بدهند. اگر جایی مشاور نداشتند اجازه دادیم از مشاورین حق التدریس استفاده کنند.در خانم‌ها مدرسه‌ای با کسری مشاور نداریم در آقایان ممکن است کسری باشد.

مسئول اجرای این طرح درباره رسیدگی به اعتراض خانواده ها گفت: به همه همکاران اعلام کردیم وظیفه آنها اقناع خانواده هاست و اگر خانواده ای توجیه نشد برای پیگیری احتمالی کمیته هـــای هدایت تحصیلی در ادارات آمـــوزش و پرورش تـــا ۱۵ مرداد به اعتراضات رسیدگی می‌کنند.

تشکیل کلاس اضافه
در صورت وجود ظرفیت

شکوهی گفت: به همه ادارات و مدیران کل استانها اعلام کرده ایم اگر امکانات بود و کلاس و معلم داشـــتید و خانواده‌ها اصرار کردند باز کلاسها را برای آنها برقرار کنید و در آن رشته‌های مد نظر ثبت نام کنید تا از حد اکثر ظرفیت هر منطقه استفاده شود.

به گفته مدیر کل امور تربیتی و مشاوره آموزش و پرورش،کاری که انجام می شـــود نتیجه کار اساتید دانشگاههای مختلف کشور و صاحب نظران اســـت و حدود بیش از ۷۰ جلسه کارشناسی با مشارکت دانشگاه‌های تهران، علامه، خوارزمی و اصفهان و با حضور صاحب نظران تعلیم و تربیت کشور برگزار شده و آزمونهای استعداد و رغبت استاندارد بین‌المللی و بومی دارد و ســـالها برای آنها تلاش شده است حتی منتقدین روی سوالها اعتراضی ندارند. به هر حال سال اول است و ممکن است نواقصی هم در کار باشد.

نگاه ویژه به غیر دولتی ها نداریم

وی درباره آزاد بودن مدارس غیر دولتی از محدودیت های هدایت تحصیلی، گفت: ما اصلا مدارس غیر انتفاعی را ملزم کرده ایم به توزیع متوازن فقط بحثی که داشتند این بود که چون سال اول است و خیلی خانواده ها ممکن است بگویند من با پول خود می‌خواهم فرزندم را به رشته تجربی بفرستم مانع نشدیم ضمن اینکه ســـقف گذاشتیم برای مدارس غیر انتفاعی و گفتیم هر مدرســـه تا ۲۰ نفر می تواند دانش‌آمـــوز تجربی ثبت نام کند. چرا که مشکل تراکم فقط در تجربی است و در سایر رشته ها تراکم نداریم ما مشکلی درباره رشـــته های علوم انسانی و ریاضی نه در مدارس دولتی و نه در مدارس غیر دولتی از بابت ظرفیت نداریم البته در شهر تهران غیر از تجربی هم یک مقدار مشکل داریم. از سال آینده مدارس غیر انتفاعی این سهمیه را نخواهند داشـــت و در چهارچوب هدایت تحصیلی می‌روند و مـــن به عنوان نماینده آموزش و پرورش این شبهه درباره مدارس غیر انتفاعی را تکذیب می‌کنم.

وی افزود:الان ۸۰۰ تا ۹۰۰ هزار نفر در کنکور شـــرکت می‌کنند و با اختلاف ناچیز در رشته‌های دولتی قبول می شوند. من هم علاقه دارم مثلا خلبان شوم یا رشته دیگری قرار نیســـت من به هرچـــه دلم می خواهد برسم. جامعه و آموزش و پرورش یک ظرفیت محدودی دارند . اگر کسی با پول خود بخواهد در خارج درس بخواند اشکال دارد؟

البته شـــکوهی درباره اینکه اجازه ثبت نام در مدارس غیر دولتی در رشـــته تجربی یا رشته دیگر فقط برای کسانی که امکان مالی بهتر و نه استعداد بیشتر دارند یک امتیاز ویژه و نابرابری است توضیح روشنی نداد و این موضوع را رد کرد.

تغییر مشروط اولویت ها

مسئول اجرای هدایت تحصیلی ادامه داد:ما ۱۲ اولویت داریم که دانش‌آموزان انتخاب کنند اگر امتیاز لازم را داشـــته باشـــند می‌توانند تغییر دهند و به رشته بعدی بروند. می‌توانند هنرســـتان نرونـــد و بروند ریاضـــی، معارف، کاردانش، ولی تجربی رفتن دلبخواه نیســـت مگر برای کسانی که توانستند تلاش کنند حد نصاب بیاورند.فقط رشته تجربی سقف دارد.

سخن آخر

البته بحث توازن و برنامه ریزی اصولی درباره رشته های تحصیلی می تواند در صورت اجرای درست و آشنایی کامل خانواده‌ها کمک شایانی به اســـتفاده بهینه از نیروی انسانی کشور داشته باشد . در اجرای هدایت تحصیلی نباید فراموش کرد اگر دانش آموزان به اجبار و بدون علاقه به یک رشته تحصیلی وارد شوند و لزوم اجرای طرح توازن را درک نکنند و نپذیرند ممکن اســـت در آینده دچار سر خوردگی شوند و هرگونه شکست احتمالی در مسیر تحصیل، کاری یا زندگی را به پای این اجبار بنویســـند. نکته دیگر دادن امتیاز ویژه به افرادی که تمکن مالی دارند یکی از آفت های این طرح اســـت که می تواند تبعات منفی بسیاری به دنبال داشته باشد.